

Ruiterskwartier 121a
9811 BS Leeuwarden
T 058 - 233 9010
F 058 - 233 90 11
E info@rcw.waddenzee.nl

Ons kenmerk: -
Datum: -
Bijlage(n):

Uw kenmerk:
Uw brief van:

Onderwerp: *Advies over Openheid en Duurzame Energie in het Waddengebied*

Geachte heer Slangen,

Op donderdag 7 december heeft het Regiecollege Waddengebied (RCW) met elkaar van gedachten gewisseld over twee discussiepapers die inhoudelijk sterk met elkaar samenhangen en in beginsel kunnen leiden tot tegenstrijdig beleid voor het Waddengebied. Het betrof de discussiepaper over openheid en de discussiepaper over duurzame energie. Afsproken is dat naar aanleiding van de behandeling het RCW één advies uitbrengt over de beide discussiepapers. Het advies dient als inbreng voor de verdere ontwikkeling van de Gebiedsagenda Wadden 2050. In dat kader doe ik het advies aan u toekomen.

Het Regiecollege Waddengebied heeft zeer gewaardeerd dat in een gezamenlijke presentatie van de opstellers van de discussiepapers – Geert de Vries en Marinda Gaillard – de dilemma's goed zijn geschetst en toegelicht. Dat gaf een goede basis voor de discussie in het RCW.

Het Regiecollege Waddengebied komt tot de volgende aanbevelingen:

De openheid is één van de kernkwaliteiten van het gebied die we moeten blijven koesteren. Het vormt niet voor niets een belangrijk onderdeel van de hoofddoelstelling voor de Waddenzee. Naast openheid, zijn stilte en duisternis de twee andere kernkwaliteiten. Tezamen vormen zij de aantrekkingskracht van het gebied. Het RCW hecht zeer aan het waarborgen en versterken van deze kwaliteiten. Daarom adviseert het RCW de kernkwaliteiten het kader te laten zijn waarbinnen de energietransitie kan plaatsvinden.

Wat betreft de bebouwing c.q. windmolens houdt het RCW vast aan zijn eerdere advies over de vensters- en clusterbenadering, maar beseft dat dit voor de hanteerbaarheid in de praktijk nadere uitwerking behoeft. Door de omvang, hoogte en breedte van zowel de clusters als de vensters nader te preciseren kan worden bepaald wat deze benadering exact inhoudt. Van daaruit kan vervolgens worden bepaald welke mogelijkheden voor bebouwing en energieopwekking mogelijk zijn.

Het RCW adviseert te onderzoeken of een gezamenlijke “waddenbouwmeester” behulpzaam kan zijn. Deze functionaris kan als adviseur partijen helpen bij het invullen van de eisen die

genoemd worden in gemeentelijke omgevingsplannen, provinciale omgevingsvisies en het rijksbeleid.

Het is van belang te erkennen dat voor openheid geen objectieve maatstaf bestaat. Wel zijn er erkende meetmethodes. Voor de invulling daarvan is het betrekken van de bevolking echter essentieel voor het verkrijgen van draagvlak. Dit kan bijvoorbeeld door belevingswaardenonderzoek te doen en de uitkomst te delen met de bevolking. In dit kader ontstond binnen het RCW discussie of de Afsluitdijk als energiedijk mag worden gezien. Mogelijk kunnen windmolens parallel aan of op een (Infrastructureel) kunstwerk als de Afsluitdijk als minder hinderlijk worden ervaren en is de acceptatie daarmee groter. Onderzoek naar de belevingswaarde kan mogelijk behulpzaam zijn bij het voeren van de discussie hierover.

Het uitgangspunt van energieneutraliteit voor het Waddengebied, zoals dat door de projectgroep is gehanteerd, wordt door het RCW betwijfeld. Het gaat over een energietransitie die wereldwijd ingezet moet worden. Nederland zal daar zijn bijdrage aan gaan leveren. Uit die nationale opgave kan de opgave voor het Waddengebied worden gedestilleerd. Dit is de benadering die het RCW adviseert. Het RCW is dan ook blij met de toezegging dat de waddenprovincies de opgave voor de energietransitie voor de Wadden in beeld brengt. Hierbij wordt de landelijke opgave, de eigen invulling en de hoeveelheid opwekking in de Noordzee betrokken. De verwachting is dat deze opgave aanzienlijk is en van alle partijen een proactieve houding zal vragen.

Het belang van de energietransitie acht het RCW namelijk groot voor het Waddengebied. Zeker gelet op alle signalen over de klimaatverandering.

In 2010 hebben de Waddenzeelanden Denemarken, Duitsland en Nederland in trilateraal verband al de intentie vastgelegd om te werken aan het CO₂ neutraal maken van het waddengebied in 2030. Het RCW adviseert daarom het Waddengebied te benoemen als voorbeeldregio waarbij we gezamenlijk voorop willen lopen met de energietransitie.

Het RCW beschouwt deze gezamenlijke opgave als richtinggevend voor het totaal in het Waddengebied. De opgave hoeft dan niet gelijkelijk te worden verdeeld maar kan gekoppeld worden aan die plekken waar de meeste mogelijkheden voor energietransitie zijn.

Het RCW omarmt de volgorde van de aanpak voor de energietransitie. Eerst kijken naar de mogelijkheden voor besparing, dan kijken hoe duurzame warmte kan worden gegenereerd en vervolgens de mogelijkheden voor opwekking aangrijpen. Het gaat wel over alle doelgroepen in het Waddengebied. Dus naast de inwoners en de toeristen zal ook de energietransitie voor de industrie en transport in beeld moeten komen.

Omdat we niet weten hoe technieken zich ontwikkelen, adviseert het RCW stapsgewijs te bepalen hoe de integrale aanpak van energietransitie vorm kan krijgen. Begin met wat nu mogelijk is, zoals bijvoorbeeld het inzetten op het besparen van energie. Bekijk na een bepaalde periode (bijvoorbeeld om de vijf jaar) als technieken weer verder ontwikkeld zijn en hoe de vlag er dan bij hangt.

Geef wel binnen het Waddengebied de ruimte om te experimenteren met nieuwe technieken, zodat innovatie een kans krijgt. Bij alle mogelijkheden die verkend worden ten behoeve van de energietransitie en mogelijke experimenten daartoe, hecht het RCW aan het nakomen van de afspraken die internationaal zijn vastgelegd bij de UNESCO werelderfgoedinschrijving.

Het belang dat in de discussiepaper wordt aangegeven, als gemeenten voorbereid te zijn op aanvragen voor het aanleggen van velden voor zonnepanelen wordt onderschreven. Geef als gemeenten zo snel mogelijk het toetsingskader daarvoor aan, want ruimtelijke kwaliteit in het Waddengebied is kwetsbaar, de opgave groot en initiatiefnemers willen duidelijkheid. Geadviseerd wordt ook gezamenlijk als gemeenten actief beleid te voeren voor het kunnen weghalen van zonnepanelen en windmolens na afschrijving.

Ik ga er van uit dat de aanbevelingen van het Regiecollege Waddengebied bruikbaar zijn voor de verdere ontwikkeling van de Gebiedsagenda Wadden 2050.

Mochten er nog vragen zijn dan kunt u zich in eerste instantie wenden tot het secretariaat van het RCW.

Hoogachtend,

Bas Eenhoorn,
Voorzitter Regiecollege Waddengebied

